

Удосконалення інвестиційної стратегії за мінливих умов функціонування підприємства

Асанов Андрій Валерійович¹, Дудок Катерина Степанівна²,
Любчинський Любомир Ігорович³, Сорока Ярослав-Василь Мар'янович⁴

Опубліковано	Секція	УДК
30.06.2024	Економіка	338.984:657

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12706144>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Дана робота присвячена аналізу та вдосконаленню інвестиційних стратегій підприємств в умовах мінливості ринкового середовища. У сучасних умовах глобалізації та швидких технологічних змін підприємства стикаються з необхідністю адаптувати свої інвестиційні стратегії для забезпечення стійкого розвитку та конкурентоспроможності. У роботі розглядаються основні теоретичні підходи до формування інвестиційних стратегій, а також аналізується практика їх використання на реальних підприємствах.

Особлива увага приділяється вивченню впливу макроекономічних, політичних, соціальних та технологічних факторів на інвестиційну діяльність підприємств. Виявлено основні проблеми та недоліки існуючих інвестиційних стратегій, серед яких недостатня увага до управління ризиками, відсутність чіткої відповідності між інвестиційними цілями та стратегічними цілями підприємства, а також недостатній акцент на довгострокових наслідках інвестиційних рішень.

У роботі запропоновано низку рекомендацій щодо удосконалення інвестиційних стратегій в умовах мінливості. Зокрема, наголошується на важливості проведення детального аналізу ризиків, диверсифікації інвестиційного портфеля, розробки гнучких стратегій адаптації до ринкових змін, а також постійного вдосконалення та коригування стратегій на основі аналізу результатів. Також підкреслюється значення використання сучасних технологій, таких як великі дані, штучний інтелект та блокчейн, для підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

Таким чином, дана робота представляє комплексний підхід до аналізу та удосконалення інвестиційних стратегій підприємств, враховуючи сучасні виклики та можливості, що надаються новими технологіями та методами управління. Результати дослідження можуть бути корисними для науковців, аналітиків та практиків у сфері інвестиційного менеджменту, а також для керівників підприємств, що прагнуть підвищити ефективність своєї інвестиційної діяльності в умовах динамічного ринкового середовища.

¹ аспірант ЗВО «Львівський університет бізнесу та права», <https://orcid.org/0009-0000-4651-7302>

² асистентка кафедри соціології та соціальної роботи, Національний університет «Львівська політехніка», <https://orcid.org/0009-0005-1726-3936>

³ аспірант ЗВО «Львівський університет бізнесу та права», <https://orcid.org/0009-0002-2679-4219>

⁴ магістр управління та адміністрування, Національний університет «Львівська політехніка», <https://orcid.org/0009-0003-6363-5943>

Ключові слова: диверсифікація, інвестиційна стратегія, мінливі умови, підприємство, ризику.

Improvement of the investment strategy under the changing conditions of the enterprise's functioning

Abstract. This paper is dedicated to the analysis and improvement of investment strategies of enterprises in the context of a volatile market environment. In today's conditions of globalization and rapid technological changes, enterprises face the need to adapt their investment strategies to ensure sustainable development and competitiveness. The paper examines the main theoretical approaches to the formation of investment strategies and analyzes the practice of their application in real enterprises.

Special attention is paid to studying the impact of macroeconomic, political, social, and technological factors on the investment activities of enterprises. The main problems and shortcomings of existing investment strategies have been identified, including insufficient attention to risk management, a lack of clear alignment between investment goals and the strategic objectives of the enterprise, and an inadequate focus on the long-term consequences of investment decisions.

The paper proposes a number of recommendations for improving investment strategies in volatile conditions. In particular, the importance of conducting detailed risk analysis, diversifying the investment portfolio, developing flexible strategies for adapting to market changes, and continuously improving and adjusting strategies based on the analysis of results is emphasized. The significance of using modern technologies such as big data, artificial intelligence, and blockchain to enhance the efficiency of investment activities is also highlighted.

Thus, this paper presents a comprehensive approach to the analysis and improvement of enterprise investment strategies, taking into account the current challenges and opportunities provided by new technologies and management methods. The research results can be useful for scholars, analysts, and practitioners in the field of investment management, as well as for enterprise managers seeking to increase the efficiency of their investment activities in a dynamic market environment.

Keywords: diversification, investment strategy, volatile conditions, enterprise, risks.

Вступ

Актуальність роботи обумовлена кількома ключовими чинниками. По-перше, сучасне підприємницьке середовище характеризується високим рівнем економічної нестабільності, включаючи валютні коливання, інфляцію та зміни в податковому законодавстві. Це створює додаткові ризики та невизначеність, що вимагають адаптації інвестиційних стратегій для забезпечення стійкого розвитку підприємства.

По-друге, швидкий технологічний прогрес та інновації впливають на бізнес-процеси, вимагаючи постійного оновлення інфраструктури. Розробка інвестиційної стратегії, що враховує технологічні тренди, є важливим для підвищення ефективності та продуктивності підприємства.

По-третє, глобалізація створює нові можливості та підвищує рівень конкуренції, що вимагає від підприємств ефективного використання ресурсів та адаптації до змін на ринку. Удосконалення інвестиційної стратегії дозволяє підприємствам зберігати стійкість та використовувати нові можливості для розвитку в умовах невизначеності.

Метою даної роботи є розробка і вдосконалення інвестиційної стратегії підприємства з урахуванням мінливих умов функціонування, що забезпечить його

стійкий розвиток і підвищення конкурентоспроможності. Для досягнення мети необхідно виконати наступні завдання:

- провести аналіз поточного стану інвестиційної діяльності підприємства;
- визначити вплив основних макроекономічних факторів на інвестиційну діяльність підприємства;
- проаналізувати сучасні технологічні тренди та їх вплив на ефективність і продуктивність підприємства;
- розробити інвестиційну стратегію, що враховує економічні, технологічні та глобалізаційні чинники;
- надати рекомендації щодо впровадження розробленої інвестиційної стратегії.

Результати

Відповідно до статті 62 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV [1], підприємство є самостійним суб'єктом господарювання, який створюється компетентним органом державної влади, органом місцевого самоврядування або іншими суб'єктами з метою задоволення суспільних та особистих потреб через систематичне здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної та іншої господарської діяльності згідно з чинним законодавством. Таким чином, підприємство функціонує як відкрита комплексна система, що охоплює всі напрями та форми інвестиційної діяльності.

Сьогодні продукції вітчизняних підприємств стає все важче конкурувати на внутрішньому та світовому ринках. Вітчизняні підприємства поступаються в конкурентній боротьбі на споживчих ринках через технологічну відсталість і відсутність власних або залучених інвестицій для техніко-технологічного оновлення виробництва. Для здійснення інноваційної діяльності підприємствам необхідно мати інвестиційні стратегії та доступ до довгострокових інвестицій.

В роботі О.І. Гуторова [2, с. 212] зазначається, що інвестиційна стратегія являє собою систему довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, що визначаються загальними завданнями його розвитку та інвестиційною концепцією. Формування її повинно здійснюватися з урахуванням низки критеріїв, що впливають на її доцільність: відповідність фінансовим ресурсам, доступним для інвестиційної діяльності; ефективність, тобто співвідношення результатів і витрат на їх досягнення; визначеність термінів досягнення поставлених цілей; оптимальне поєднання очікуваної прибутковості та можливих ризиків і невизначеності майбутнього періоду; узгодженість запланованих інвестицій із загальноекономічними умовами зовнішнього середовища підприємства.

Головною метою інвестиційної діяльності на підприємстві є забезпечення виконання його інвестиційної стратегії. Наприклад, якщо стратегія передбачає збільшення обсягів виробництва та продукції, то основні інвестиції будуть спрямовані на виробничі проекти, тоді як інші вкладення (наприклад, у банківські депозити) будуть відігравати вторинну роль, що може вплинути на обсяги таких вкладень. Формування інвестиційної стратегії підприємства є ключовим для впровадження ефективної інвестиційної політики та визначення оптимальних механізмів використання капіталу з метою отримання стабільного прибутку [3, С. 52-53]. На рис.1 представлено основні види інвестиційних стратегій, яких дотримуються підприємства.

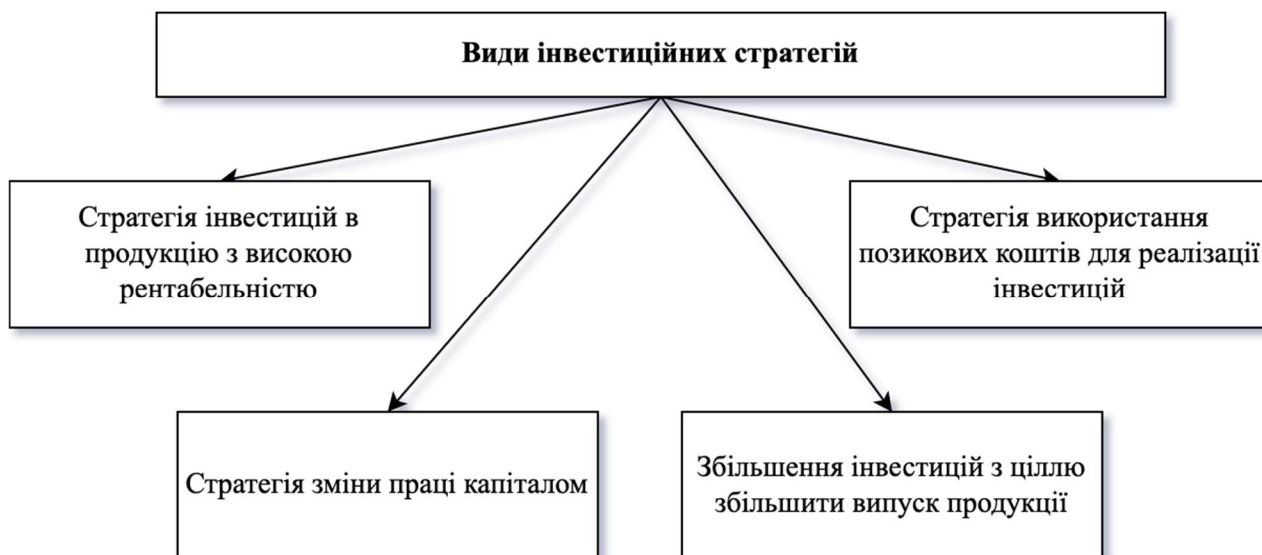

Рис. 1. Види інвестиційних стратегій підприємств

Джерело: [3, с. 52]

Процес формування інвестиційної стратегії підприємств на фінансовому ринку включає в себе численні важливі етапи, які взаємодіють і взаємопов'язані між собою. Кожен з цих етапів спрямований на досягнення конкретного результату щодо інвестиційної діяльності на фінансовому ринку. Л. В. Добриніна в своїй праці [4, С. 77-80] виділяє дев'ять етапів формування інвестиційної стратегії підприємства:

Етап 1: дослідження чинників впливу зовнішнього та внутрішнього інвестиційного середовища;

Етап 2: визначення стратегічних цілей інвестиційної діяльності;

Етап 3: визначення періоду реалізації інвестиційної стратегії підприємств як учасників фінансового ринку;

Етап 4: формування сукупності альтернативних інвестиційних стратегій;

Етап 5: вибір напрямів реалізації інвестиційної стратегії;

Етап 6: реалізація інвестиційної стратегії;

Етап 7: оцінка результатів реалізації інвестиційної стратегії;

Етап 8: контроль і моніторинг реалізації інвестиційної стратегії;

Етап 9: корегування інвестиційної стратегії.

Переходячи від розгляду теоретичних основ інвестиційної стратегії до аналізу мінливих умов функціонування підприємства, важливо врахувати, що успішна стратегія інвестування повинна бути адаптована до змінних умов зовнішнього та внутрішнього середовища. Аналіз мінливих умов дозволяє оцінити потенційні ризики та можливості, що впливають на підприємство, та визначити оптимальні шляхи реагування на них через коригування інвестиційної стратегії. Такий підхід дозволяє забезпечити стабільність та ефективність інвестиційної діяльності підприємства в умовах постійної зміни.

Існує кілька факторів, які сприяють економічній стабільності підприємства. Один з критичних аспектів – це фінансове управління організацією, яке включає ефективне бюджетування та прогнозування, а також розумне управління заборгованістю. Іншим ключовим фактором економічної стабільності є здатність компанії адаптуватися до змін на ринку. Підприємства, які можуть передбачати зміни на ринку та реагувати на них, можуть уникнути фінансових невдач і скористатися новими можливостями [5, С. 64-65].

Важливим етапом стратегічного управління є аналіз мінливих умов функціонування підприємства, який дозволяє підприємству пристосовуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі та забезпечує його стабільність та конкурентоспроможність. Макроекономічні фактори, такі як рівень інфляції, обмінного курсу, рівень безробіття та інші, безпосередньо впливають на ефективність підприємства через зміни у вартості виробництва, попиті на товари та послуги, а також умови фінансування.

Політичні та соціальні фактори, зокрема законодавство, політична стабільність, демографічні та соціокультурні тенденції, також мають значний вплив на діяльність підприємства. Наприклад, зміни в законодавстві призводять до змін у вимогах до виробництва та маркетингу, а політичні та соціальні кризи впливають на споживчу активність та психологію споживачів. Аналіз ринкових умов та конкурентного середовища дозволяє підприємству оцінити своє положення на ринку, визначити потенційних конкурентів та виявити можливість розвитку та зростання в умовах конкуренції.

Вплив технологічних змін та інновацій на підприємство стає все більш значущим у сучасному світі. Впровадження нових технологій дає змогу покращити продуктивність, знизити витрати та підвищити конкурентоспроможність, але водночас вимагає великих інвестицій та адаптації бізнес-процесів. Дослідивши різні джерела, мінливі умови функціонування підприємства було поділено на зовнішні та внутрішні (див. табл.1).

Таблиця 1

Мінливі умови функціонування підприємств

Зовнішні	Внутрішні
Зміни в економічній ситуації (зміна темпів економічного зростання, рівня інфляції, процентних ставок тощо).	Зміни в кадровому складі (втрата ключових співробітників або прийом на роботу нових).
Зміни в законодавстві (прийняття нових законів або зміна існуючих).	Зміни в структурі управління (зміна керівництва).
Зміни на ринку (поява нових конкурентів, зміна попиту на товари чи послуги, зміна поведінки споживачів тощо).	Зміни в технологіях (впровадження нових технологій, автоматизація, використання штучного інтелекту тощо).
Інші зовнішні фактори (зміни в політичній ситуації, соціальних настроях, природному середовищі тощо).	Інші внутрішні фактори (зміни в корпоративній культурі, фінансовому становищі, рівні обслуговування клієнтів тощо).

Джерело: узагальнено авторами

Важливо зазначити, що мінливі умови функціонування підприємств можуть бути як позитивними, так і негативними. Підприємства, які здатні швидко адаптуватися до змін, мають більше шансів на успіх. Керівництву підприємства необхідно регулярно проводити такий аналіз, щоб своєчасно реагувати на зміни в навколишньому середовищі та забезпечувати конкурентоспроможність підприємства.

При розробленні інвестиційної стратегії в сучасних умовах України важливо враховувати тип економічної діяльності підприємства. Це визначає низку специфічних чинників, що впливають на стратегію інвестування. Такі чинники включають ідеологію інвестування (напрямок розвитку, підвищення конкурентоспроможності, вихід на нові ринки), визначення мети інвесторів (збереження та збільшення капіталу, отримання доходів, ліквідність вкладень), напрям інвестування (наявність інфраструктури, регуляторні обмеження, стан ринку капіталів), джерела інвестування (зовнішні,

внутрішньо національні, власні), вибір стратегії в залежності від «прибутковості – ризику» (агресивна, консервативна, помірноконсервативна), тривалість інвестування (поточне, середньо термінове, довготермінове), наявність альтернативних проектів та критерії їх вибору [6, с. 4].

На сьогоднішній день більшість підприємств використовують різні інвестиційні стратегії для досягнення своїх цілей. Однак, огляд практики показує, що багато стратегій є неоптимальними та не ефективно відповідають на виклики, що стоять перед сучасними підприємствами. Однією з ключових проблем є відсутність чіткої відповідності між стратегіями та реальними потребами підприємства, а також недостатня увага до факторів ризику та невизначеності, які можуть вплинути на результативність стратегій. Деякі підприємства також мають проблеми з вибором оптимального моменту для вкладення капіталу, що може призвести до втрат та неефективного використання ресурсів. Не існує універсального підходу до інвестування, а це означає, що не існує одного конкретного плану, який працює для всіх. Це також означає, що з часом люди повинні переоцінювати та коригувати свої стратегії, щоб адаптувати свої портфелі до ситуації, в якій вони опинилися. Інвестори можуть обирати між інвестуванням у вартість та інвестуванням у зростання, між консервативними та більш ризикованими підходами [7].

Існуючі інвестиційні стратегії підприємств часто зіштовхуються з рядом проблем та недоліків, які обмежують їхню ефективність та спроможність досягнення стратегічних цілей. Однією з основних проблем є недостатня увага до аналізу ризиків та невизначеності, пов'язаних з інвестиціями. Багато стратегій не передбачають адекватного управління цими ризиками, що призводить до неочікуваних втрат та негативного впливу на фінансовий стан підприємства.

Іншою проблемою є недостатня увага до стратегічного планування та відсутність чіткої відповідності між інвестиційними цілями та стратегічними цілями підприємства. Багато підприємств вкладають кошти в інвестиційні проекти без чіткого розуміння, як ці проекти впишуться в загальну стратегію розвитку підприємства, що призведе до розриву між стратегією та реальними потребами бізнесу.

Додатковою проблемою є недостатня увага до довгострокових наслідків інвестиційних рішень. Багато підприємств зосереджені на короткострокових цілях і вкладають кошти в проекти, які приносять швидкі прибутки, не враховуючи при цьому потенційних ризиків та витрат у майбутньому. Загалом, існуючі інвестиційні стратегії підприємств потребують удосконалення та більш глибокого аналізу, щоб забезпечити їхню ефективність та відповідність стратегічним цілям бізнесу.

Удосконалення інвестиційної стратегії в умовах мінливості вимагає комплексного підходу та уваги до деталей. Необхідне проведення детального аналізу ризиків і розробка стратегій їх управління, що включає в себе ідентифікацію потенційних загроз, їх оцінку та розробку плану дій для мінімізації ризиків. Для того щоб компенсувати можливі збитки від вкладень в один сектор чи ринок потрібно робити розподіл інвестицій між різними видами активів та ринками для зменшення загального ризику. Необхідним є розробка гнучкої стратегії, яка дозволяє швидко реагувати на зміни в економічному середовищі та ринкові умови. Слід проводити постійний аналіз результатів і коригування стратегії відповідно до нових умов і вимог ринку. Детальніше пропозиції щодо удосконалення інвестиційної стратегії представлено в табл.2.

Використання інноваційних методів та інструментів в інвестиційних стратегіях підприємств є ключовим чинником їхнього успішного функціонування в умовах сучасного ринкового середовища. Інноваційні методи дозволяють підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами, зменшити ризики та забезпечити стійке зростання.

Таблиця 2

Пропозиції щодо удосконалення інвестиційної стратегії в умовах мінливості

№	Пропозиція	Опис
1.	Проведіть ретельний аналіз ринку	Визначте макроекономічні та геополітичні фактори, які можуть вплинути на ваші інвестиції. Оцініть ризики та потенційну прибутковість різних класів активів, таких як акції, облігації, нерухомість та товари. Проаналізуйте минулі результати та прогнози для різних інвестиційних інструментів.
2.	Диверсифікуйте свій портфель	Не вкладайте всі свої кошти в один актив або сектор. Розподіліть свої інвестиції між різними класами активів, географічними регіонами та секторами економіки. Використовуйте індексні фонди та ETF для диверсифікації вашого портфеля.
3.	Визначте свій інвестиційний горизонт	Скільки часу ви плануєте тримати свої інвестиції? Ваш інвестиційний горизонт впливатиме на ваш рівень ризику та вибір інвестицій. Якщо у вас короткостроковий горизонт, вам може знадобитися більш консервативний портфель. Якщо у вас довгостроковий горизонт, ви можете взяти на себе більше ризику.
4.	Регулярно переглядайте свою інвестиційну стратегію	Ринок постійно змінюється, тому важливо регулярно переглядати свою інвестиційну стратегію, щоб вона відповідала вашим цілям та ризикам. Внесіть необхідні зміни до свого портфеля, щоб він відповідав вашим інвестиційним цілям.
5.	Зверніться за професійною допомогою	Якщо ви не впевнені, як удосконалити свою інвестиційну стратегію, ви можете звернутися за професійною допомогою до фінансового консультанта. Фінансовий консультант може допомогти вам розробити інвестиційний план, який відповідає вашим індивідуальним потребам та цілям.

Джерело: узагальнено авторами

Одним з найважливіших інноваційних методів є застосування великих даних для аналізу ринкових тенденцій та прийняття рішень. Використання великих даних дозволяє підприємствам отримувати точну та актуальну інформацію про ринки, конкурентів, споживачів та інші важливі аспекти, що впливають на інвестиційні рішення. Аналіз великих даних дає змогу передбачати зміни на ринку, визначати потенційні можливості та загрози, а також оптимізувати інвестиційний портфель.

Застосування штучного інтелекту та машинного навчання є ще одним важливим інноваційним інструментом, що дозволяє підприємствам підвищити ефективність інвестиційних стратегій. Штучний інтелект та машинне навчання можуть використовуватися для автоматизації процесів аналізу даних, прогнозування ринкових трендів та прийняття інвестиційних рішень. Це забезпечує швидкість і точність у визначенні оптимальних інвестиційних можливостей та управлінні ризиками.

Інноваційні фінансові інструменти, такі як криптовалюти та блокчейн-технології, також знаходять своє місце в сучасних інвестиційних стратегіях. Використання криптовалют відкриває нові можливості для диверсифікації інвестиційного портфеля,

зменшення витрат на транзакції та підвищення прозорості фінансових операцій. Блокчейн-технології, в свою чергу, забезпечують безпеку та незмінність даних, що є критично важливим для довгострокових інвестиційних проектів.

Крім того, важливу роль відіграє інноваційне управління ризиками. Використання математичних моделей та алгоритмів для оцінки та управління ризиками дозволяє підприємствам більш точно прогнозувати можливі втрати та розробляти ефективні стратегії їхнього мінімізації [8, С. 182-184]. Використання інноваційних методів та інструментів в інвестиційних стратегіях підприємств є необхідною умовою їхнього успіху в сучасному динамічному ринковому середовищі. Інновації дозволяють підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами, зменшити ризики та забезпечити стійкий розвиток підприємства.

Висновки

У результаті проведеного дослідження встановлено, що удосконалення інвестиційної стратегії підприємства в умовах мінливого середовища є ключовим чинником забезпечення його довгострокової конкурентоспроможності та стійкості. Аналіз сучасних підходів до управління інвестиціями дозволив виявити, що традиційні методи вже не відповідають викликам сьогодення і потребують значного оновлення. Основні проблеми існуючих інвестиційних стратегій пов'язані з недостатньою гнучкістю, обмеженим використанням інноваційних технологій та недостатнім урахуванням зовнішніх факторів, таких як економічні коливання, політична нестабільність та технологічні зрушення.

Запропоновані у дослідженні удосконалення інвестиційної стратегії передбачають використання комплексного підходу, який включає аналіз макро- та мікроекономічних тенденцій, застосування сучасних технологій для прогнозування ринкових змін та підвищення оперативності прийняття управлінських рішень. Зокрема, рекомендується впровадження систем управління даними та

Отже, дослідження підкреслює важливість адаптації інвестиційних стратегій до мінливих умов функціонування підприємства та необхідність постійного вдосконалення управлінських практик з метою забезпечення стійкого розвитку та конкурентних переваг на ринку. Перспективи подальших досліджень в даному напрямку включають більш детальне вивчення впливу окремих зовнішніх факторів на інвестиційну діяльність та розробку спеціалізованих моделей прогнозування для різних галузей економіки.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України | від 16.01.2003 № 436-IV // Верховна Рада України: [Веб-сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Гуроров О.І. Інвестиційна стратегія підприємства: принципи, методи та етапи розробки. Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. 2021. Т.2. №2. С.212-226. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua//handle/123456789/5135>.
3. Полозова Т. В. Види інвестиційних стратегій підприємства / Т. В. Полозова, Є. П. Вешкін, Д. Л. Худяков // Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 листопада 2022 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2022. С. 51-53. URL: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/22935>.
4. Добриніна Л. В. Етапи впровадження інвестиційних стратегій на підприємстві // Збірник наукових праць «Приазовський економічний вісник». 2019. № 12. С. 76-81. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/15.pdf.

5. Косміна А. С. Збереження стійкості діяльності підприємства у мінливих умовах функціонування // Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка і менеджмент 2023: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку» / ДНУ ім. О. Гончара. Дніпро, 2023. Т.3 С. 64-66. URL: https://confcontact.com/2023-ekonomika-i-menedzhment/Zbirnyk-konferentsiyi-2023-Tom_3.pdf.
6. Романів А. В., Ситник Й. С. Особливості розроблення інвестиційних стратегій в підприємстві // Економіка та суспільство. 2024. № 59. С. 1-6. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-59-66.
7. Investment Strategy: Ways to Invest and Factors to Consider // Investopedia: [Website]. 2022. URL: <https://www.investopedia.com/terms/i/investmentstrategy.asp>
8. Вплив інноваційних методів управління ризиками на результативність інвестиційної діяльності / Саун Л. та ін. // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2024. № 328. С. 181-189. DOI: 10.31891/2307-5740-2024-328-28.